

Niet geld, maar gevoel als drijfveer om de stekker eruit trekken

Het hoofd vol om de stallen leeg te draaien

Ard en Jolanda Hoornenborg zijn jong en ondernemend. Hun bedrijf is technisch en financieel gezond. Daarom is het onbegrijpelijk voor de buitenwereld dat ze hun 400 zeugen en 4.200 vleesvarkens aan de kant doen. Een ambitieus toekomstplan ontbreekt nog, maar ze willen wel over hun ingrijpende stap praten!

Bij Ard Hoornenborg begon de twijfel te knagen of hij wel gelukkig zou worden van uitbreiden.

Ard Hoornenborg uit Okkenbroek (Ov) runt met zijn vrouw Jolanda een up-to-date bedrijf. Hij vindt zijn voldoening in de varkenshouderij vooral in het uitzoeken van zaken en het onderhandelen met leveranciers en afnemers. Ard beschikt over een flinke dosis ondernemerslust: de resultaten op zijn bedrijf en de huisvesting kunnen altijd nóg beter. Zo kwam er in 2003 een nieuwe stal voor de dragende zeugen en biggen; de kraamafdelingen werden uitgerust met balansvloeren. In 2009 verrees op twee kilometer afstand een nieuwe vleesvarkensstal. En alweer stonden er investeringen gepland. „In de zomer van 2015 waren zowel de vergunningen als de financiering zo goed als rond om ons nieuwe doel te realiseren. Door verbouw en nieuwbouw wilden we op het ouderlijke bedrijf onze zeugenstapel verdubbelen tot 800. Idee daarbij was om met het weekstelsysteem te gaan werken en niet met het drieweekstelsysteem zoals we nu doen. Met 800 zeugen zou dit 100 worpen ineens betekenen met een enorme piekbelasting qua werk.”

Twijfel

Zover zal het niet komen. Vooral bij Ard begon de twijfel te knagen of hij er wel gelukkig van zou worden om dit nieuwe doel te realiseren en er vervolgens nog twintig jaar

mee te moeten werken. Ard: „Ik liep al langer met deze vraag rond. Ik werk met plezier maar kan slecht zaken uit handen geven. Eigenlijk ben ik dus altijd op en om mijn bedrijf bezig. Het is ook belangrijk voor me om overall bovenop te zitten, zoals energiekosten of de kwaliteit van het voer. Ik zag zeker een uitdaging in onze uitbreiding. Met meer medewerkers zouden er ook weer nieuwe ondernemersaspecten zijn. Dat moest de mogelijkheden voor onszelf als gezin veruimen; zodat we iets meer afstand konden nemen van het bedrijf. Maar ook na de uitbreiding zou het werk toch zeven dagen in de week het leven blijven beheersen.” Toen Ard deze twijfel uitsprak tegen zijn Jolanda, leverde dat uiteraard emoties en verbazing op. Zeker toen hij daaraan toevoegde dat hij helemaal met de varkenshouderij wilde stoppen.

Gedachten uitspreken

Over de beëindiging werd dus intensief gesproken in het gezin Hoornenborg. Ook voor hun drie nog jonge kinderen heeft dit een behoorlijke impact. Jolanda toont me het schriftje, waarin haar jongste zoontje net terug van school in zijn beste handschrift ‘Wij houden van varkens’ heeft geschreven. „Het is zo definitief”, zegt ze. „Door te stoppen

Hoornenborg huurt nu twee stallen. De stal die ze in 2009 bouwden met 3.200 vleesvarkensplaatsen willen ze proberen te verkopen.

ontneem je je kinderen ook de kans om later het bedrijf over te nemen. Verantwoordelijk zijn voor de varkens in de kraamstal is leuk. Voor mij was het de uitdaging om met de Deense genetica onze resultaten te verbeteren. We zijn nog niet zo lang geleden overgeschakeld van Topigs 40-zeugen op de Deen. Ik was ronduit aangeslagen toen Ard zijn gedachten uitsprak. Tegelijkertijd besepte ook ik dat we eigenlijk 24/7 met ons bedrijf bezig zijn. Voortdurend ben je in touw en altijd blijven de varkens je aandacht opeisen, zelfs na een middag meedraaien op school breng je 's avonds de gemiste uren in de kraamstal door.” Ard en Jolanda betrokken Paulien Hogenkamp als extern adviseur bij hun gesprekken. „Zij is een aantal keren langs geweest en heeft ook gesprekken met ieder van ons apart gehouden, om goed duidelijk te krijgen wat we zelf willen,” zegt Jolanda. „Zo'n buitenstaander erbij helpt uitstekend om jezelf beter te verkennen en uiteindelijk de neuzen dezelfde kant op te krijgen.”

Adviezen

In het gesprek komt duidelijk naar voren dat hun adviseur vooral bezig geweest is hen terug te brengen bij hun eigen kernwaarden. Ook leerde ze het echtpaar commu- ►

Gezin op 1

Tot vier jaar geleden werkte Jolanda Hoornenborg in de kraamzorg. Deze baan zegde ze op. Nog steeds vindt ze het een goede keuze dat ze samen met haar echtgenoot Ard (42) het bedrijf is gaan runnen. Door het combineren van werk buitenshuis en het gezin met drie jonge kinderen kreeg ze eerder, zoals ze zegt, niet zoveel van het bedrijf mee: “Dat veranderde dus. Mijn gezin stond en staat op nummer 1 bij me. Ik ben geen boerendochter, maar ik leerde de kneepjes van het varkenshouderijvak kennen. Ook volgde ik cursussen en uiteindelijk nam ik de verantwoordelijkheid voor de kraamstal voor mijn rekening.”

Tips voor collega's

Ard maakt lege afdelingen meteen schoon. Geen situatie bij bedrijfsbeëindiging is gelijk. Hiervoor tips geven is lastig voor hem. De Hoornenborgers zijn wel overtuigd van de waarde van externen om voor jezelf de zaken op een rij te zetten. Ard: "Ondernemers die graag varkens houden, moeten dat vooral blijven doen. Volg je hart. Schroom niet je gevoel in te zetten. Blijf met alle partijen in gesprek over je voornemen en zorg dat je zelf de regie hebt. Mooie punten van een eigen bedrijf zijn dat je zelf kunt beslissen en plannen. En dat er regels zijn? Ach, als het moet, dan moet het maar zo zijn. Je daar al te druk over maken is niet goed." Jolanda vult aan: "Stel vooral je bedrijf open zodat iedereen kan zien hoe jij werkt in je bedrijf. Wij deden dat bijvoorbeeld met de schoolkinderen. Laat burgers zien hoeveel werk we eigenlijk verzetten om zorgvuldig met onze dieren om te gaan en voor een goed stukje varkensvlees te zorgen. Samen met Ard deze onderneming te runnen heb ik in die vier jaar geweldig gevonden. En ik vind het fijn dat onze kinderen in elk geval beseffen dat vlees eigenlijk niet uit de winkel komt, maar dat varkenshouders daarvoor zorgen, en dat ze hard voor hun inkomsten moeten werken."

Ard Hoornenborg uit tijdens het interview geen wanklanken over de crisis in de varkenshouderij. Ook zegt hij zich niet al te druk te maken over allerhande regels die op zijn pad komen: "Daarvoor ben je ondernemer. Planning en bouw heb je zelf in de hand. En als je tegen de juiste kosten kunt produceren en de juiste opbrengstprijzen krijgt, moet het goed kunnen gaan op je varkenshouderijbedrijf. Wat ik me vooral afvroeg was of ik dit de komende 20 jaar wilde blijven doen. Maar als je de eerste zeugen aflevert, spookt er zeker door mijn hoofd heen of het een goede beslissing is."

niceren over hetgeen ze samen met hun gezin willen zijn. Dat er ook gesprekken zijn geweest met de boekhouder en de bank, die het bedrijf nu financiert, is een vanzelfsprekendheid. „Maar, meer om de mogelijkheden en aanpak te bespreken dan onze keuze te bepalen”, aldus Ard. „In onze sector is de wijze van stoppen natuurlijk overal anders. Niemand geeft je een standaardlijstje dat je kunt afwerken en wij hebben gelukkig zelf de regie in handen.” Ard is lid van een varkensstudieclub. Zijn besluit met de varkenshouderij te stoppen heeft hij daar als een mededeling ingebracht. Hierover zegt hij: „Collega-varkenshouders kunnen je moeilijk adviseren over zo'n belangrijke beslissing. Bijeenkomsten van onze studieclub richten zich vooral op doorgaan met en verbeteren van het varkenshouderijbedrijf. Gelukkig toonden mijn collega's wel begrip voor onze beslissing.”

Compromis

„Uitbreiden was ondanks de mogelijkheid dus snel van de baan,” vervolgt Ard. „Ook de alternatieven - de stallen renoveren en met hetzelfde aantal zeugen onze boterham blijven verdienen of doorgaan met alleen vleesvarkens en daarnaast een parttime baan - waren geen optie. Ik ben een man die graag ook dingen buitenom de varkens wil doen. Financieel zou deze combinatie zeker kunnen.” Jolanda vult aan: „Eigenlijk zou dat een soort compromis zijn. De vraag was of we daarvan uiteindelijk beide gelukkig zouden worden. Het zou immers passen en meten blijven met onze beschikbare tijd. Je blijft zeven dagen per week aan het werk.”

Goed afronden

In maart 2016 viel uiteindelijk de beslissing. Mocht je denken dat Ard en Jolanda na het afbouwen van hun varkenshouderij al concrete toekomstplannen hebben, dan is dat (nog) niet het geval. „Daar zijn we beiden blanco in. Nadenken over een eventuele baan in de toekomst speelt voor ons

beiden absoluut nog geen rol. Voorlopig zijn we druk bezig met het afronden van zaken. Bij ons bedrijf hoort nog wat landbouwgrond en daarmee blijven we ondernemer”, zegt Ard. „Ik heb gesproken met een specialist ruimtelijke ordening. Daarnaast heb ik me bij de gemeente informeel georiënteerd op de Rood voor Rood-regeling. De mogelijkheid die deze biedt heeft onze beslissing niet beïnvloed.” Jolanda vult aan: „We blijven hier wonen en hebben er vertrouwen in dat we over een jaar met een goed gevoel terugkijken. Maar nu zitten onze hoofden nog veel te vol van het leegdraaien van de stallen. Het normale werk blijft. De afdelingen die leeg komen, maken we direct en grondig schoon. We zien de beëindiging als een project dat we vooral goed willen afronden.”

Stallen leegdraaien

De dag na afgelopen Koningsdag werden uit de kraamstal de eerste 60 zeugen die niet meer werden geïnsemineerd, afgevoerd voor de slacht. Een gedenkwaardige en moeilijke dag voor het gezin. Dat afleveren herhaalt zich de komende tijd elke drie weken. Ard: „Eind augustus komen de laatste kraamafdelingen leeg te staan. Het verkopen van dragende zeugen voor een reële prijs is natuurlijk niet aan de orde. En dat geldt ook voor een eventuele verkoop van de biggen. We leggen zelf de laatste biggen eind oktober op. We hebben de stallen toch. In de eerste maanden van 2017 zijn de laatste vleesvarkens slachtrijs.” Wat gaat er eigenlijk gebeuren met de vleesvarkenstallen? Hierover zegt Ard: „We huren nu twee stallen. En de stal die we in 2009 bouwden met 3.200 vleesvarkensplaatsen willen we proberen te verkopen. Wanneer dat niet lukt zijn er vast wel voldoende partijen op de markt die deze ruimte van ons willen huren.” ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl